

Пилявець Л.Ю.

студент,

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ТА СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ ГРАФІЧНОГО ВИРІШЕННЯ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ АБЕТОК

Абетка – це одна з найперших книжок, що їх починають розглядати діти. Перед розробником абетки лежить величезна відповідальність, адже саме ця книга стає тим підручником, з якого починається навчання дитини, а художник-ілюстратор абетки сприяє формуванню мистецького смаку, знайомству зі світом ілюстрацій та допомагає розкрити задум автора тексту.

Абетка допомагає батькам у складному та відповідальному процесі навчання дитини писемній грамоті, базового знання, на якому вибудовуватиметься подальша освіта. Тому якість та переконливість викладу матеріалу в абетці сприяють пришвидшенню процесу навчання та підвищенню його якості.

Сьогодні існує величезна кількість абеток різних видавництв та авторів. Для того, щоб зацікавити покупця, видавці, дизайнери, ілюстратори шукають певну оригінальну концепцію, що виділить їх книгу серед інших.

Крім власне алфавіту, абетка знайомить дитину з світом предметів та тварин, поняттями певних явищ та дій, пропонуючи паралельно варіанти використання літери. Саме таким шляхом здебільшого йдуть автори-укладачі, ілюстратори, вибудовуючи ідею, стилістику книги.

Серед представлених на книжковому ринку сьогодні видань є абетки, присвячені квітам, українській культурі, різним видам професійної діяльності, тощо. Такий підхід сприяє засвоєнню дитиною букв, нових слів, а також вчить мислити структурно. Розробка художником відповідного ілюстративного ряду допомагає і формуванню художньо-образного мислення, розвитку уяви.

В художньому оформленні сучасних книг та абеток можна побачити ручну графіку та цифрову ілюстрацію, а також їх поєднання. Сучасні технології та тривалі традиції української книжкової графіки дають митцям потужний інструментарій для створення самобутньої книжкової ілюстрації.

З 1991 року, часу здобуття Україною Незалежності, друком вийшли десятки україномовних абеток. Вони різні за художньо-стилістичним вирішенням, структурою, текстом.

Одним з найпопулярніших залишається абетка видавництва «А-ба-ла-га-ла-ма-га» з ілюстраціями художника Костя Лавро. Це видання нагороджено десятками міжнародних премій, досі широко представлено на полицях магазинів, користуючись незмінно високим попитом, починаючи з першого тиражу, що вийшов у 1999 році. Автор задуму, власник видавництва, Іван Малкович зробив наголос на національну складову, а художник-ілюстратор це підкреслив. Герої ілюстрацій одягнені в національній стрій, використовуються елементи архітектури, стилізовані краєвиди теж асоціюються з Україною. Абетка видавництва не лише навчає дітей літерам, а й починає шлях

національно-патріотичного виховання, ототожнення себе з Україною. Абетка створена на зрозумілій для дитини мові, при цьому не впадаючи в примітив.

Навчити дітей розрізняти різні професії допомагає абетка видавництва «Старого лева», під назвою «Абетка ремесел і професій». Кожна літера супроводжується дитячим віршиком на теми різних видів професійної діяльності. Автор, Надія Репета, розшифровує кожну професію, додаючи крім віршика і підпис з роз'ясненнями. Ілюстратор, Мар'яна Петрів, створила в графічному редакторі добрі, з гумором, образи, виконані в спокійній колірній гамі. Її ілюстрації не мають надто спрощеного вигляду, що був притаманний абеткам та іншим дитячим книжкам, намальованих художниками у векторних програмах у більш раніший період. При цьому, авторка відходить від звичної нам стилістики українських дитячих книжок 1970–1990-х років, пропонуючи сучасне вирішення, близьке до цифрової рекламної графіки. Малюнки складні та деталізовані, в них зосереджено увагу як на персонажах, так і на їх знаряддях праць. В ілюстраціях абетки прочитується зацікавлення народною культурою, що відповідає задуму письменниці, адже деякі з перерахованих професій відносяться то традиційно українських ремесел.

Видавництво «Смолоскип» випустило в 2011 році «Абетку України» Надії Дички. Невеличка книжка містить вірші на тему українських міст на кожному літеру. Ілюстратор у техніці акварелі пропонує малюнки на цілий розворот книжки, показуючи сюжети з історії міста чи сучасні краєвиди та жителів. Ці зображення близькі до класичної української дитячої ілюстрації, що випускались багато років видавництвами «Веселка», «Малютко» тощо. Стиль зображень дуже оповідний, слухаючи вірші та роздивляючись картинки видання, дитина поступово знайомиться з рідною країною.

Світ квітів допомагає пізнати «Квітова абетка». Ілюстратор М. Касперська створює для дітей яскраві та кольорові малюнки природи. Напрочуд деталізовано, ретельно вона показує рослини, адже малюк має потім, побачивши квітку, впізнати її. Промальовує також пов'язаних з ними комах та тварин, показуючи природне середовище існування рослини. Крім дитячого віршика міститься також опис згаданої квітки, який художниця виділяє і композиційно в окрему рамку.

Оригінальне візуальне вирішення абетки запропонувало видавництво «Основи». Книга авторства Ганни Копилової знайомить читачів зі мистецькими шедеврами, що знаходяться в колекції музею Східного та Західного мистецтва Ханенків. Слова, що підібрані до кожної літери, здавалось би не пов'язані з мистецтвом: «око», «ніс», «голуб», тощо. Але ілюстративний ряд складають фрагменти живописних полотен музею, з відповідним зображенням. Автори абетки не використовують звичних для дитячих абеток віршиків, дизайн сторінок дуже лаконічний – літера, слово та збільшений фрагмент картини. Такий підхід направлений на виховання мистецького смаку дитини, її знайомства зі світом класичного мистецтва з малку. Це видання має цінність і для поціновувачів мистецтва старшого віку.

З розвитком сучасних технологій з'являються інтерактивні цифрові книжки, спеціальні додатки на планшети та мобільні телефони, розраховані на дитячу

аудиторію та метою яких є допомога в навчанні дітям. У зв'язку з цим звичайним, паперовим розвиваючим книжкам доводиться витримувати високу конкуренцію, і одним із суттєвих способів відстоювати свою нішу на ринку є цікава та оригінальна концепція та висока якість графічної, ілюстративної подачі матеріалу.

Список використаних джерел:

1. Огар Е. Українська дитяча книга кінця ХХ-початку ХХІ ст.: літературно-видавничий «портрет» на тлі доби. Acta Universitatis Wratislaviensis No 3717 Studia o Książce i Informacji 34# Wrocław 2015.
2. Гавенко С. Поліграфічне оформлення дитячих книжок: стан, проблеми, перспективи / С. Гавенко // Література. Діти. Час: вісник Центру дослідження літератури для дітей та юнацтва. – 2011. – Вип. 1. – С. 51-56.
3. Єфімова М. П. Типологія дитячої книги / М. П. Єфімова // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. – 2014. – Вип. 20(2). – С. 143-147.
4. Майовець А. Ілюстрування дитячих книг художниками-випускниками Української академії друкарства останньої чверті ХХ ст.: досвід художньо-технічного виконання / А. Майовець // Народознавчі зошити. – 2013. – № 4. – С. 750-755.
5. Мельник, О. Комп'ютерна графіка у сучасній книжковій ілюстрації: проблеми техніки та стилю / О. Мельник // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Мистецтвознавство. – 2015. – № 1 (Вип. 33). – С. 157-161.
6. Харченко О.М. Дизайн оформлення української дитячої книги на прикладі казок. Вісник ХДАДМ. – № 1. – 2010. – С. 63-66.

Пономаренко Я.І.

студентка,

Національна академія керівних кадрів культури та мистецтва

ВІТАЛЬНІ БІЛ-БОРДИ ЯК СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОЇ РЕКЛАМИ

Соціальна реклама сьогодні відіграє все більшу роль. Серед тих функцій, що вона виконує: застерігати, оберігати, важливою є і інша – мотивувати. Такі соціальні проекти допомагають населенню утвердитись в цінностях, підкреслюють важливість тих чи інших подій та сприяють об'єднанню.

Соціальна реклама охоплює широку категорію населення: «Як і в інших видах рекламної практики, соціальна реклама має свою цільову аудиторію.

Головною умовою соціальної реклами є відсутність комерційної складової і направлена вона має бути на вирішення тих чи інших проблем населення. Враховуючи вагоме значення соціальної реклами та, для того, щоб уникнути комерційної складової, вимоги до такої реклами регламентуються Законом України «Про рекламу». Крім контролю соціальної реклами Закон зобов'язує комерційним установам надавати площу для соціальної реклами.

Коли говорити про соціальну рекламу, передусім у уяві виникають рекламні плакати, біл-борди, що направлені проти розповсюдження хвороб, запобігання